

datum: 1 juli 2026

"<Advies voorontwerp>"

INHOUD

Samenvatting advies.....	1
1. Inleiding.....	6
2. Participatieorganisatie	6
3. Inkomensgerelateerde retributie	8
4. Voortraject inburgering	11
5. Verhoging taalniveau en verankeren van oefenkansen Nederlands	12
5.1 Het taalniveau stijgt van A2 naar B1 mondeling	12
5.2 Verankering van oefenkansen Nederlands	13
6. Versterkte inzet op activering	16
6.1 Activeringstraject als onderdeel van inburgeringstraject	16
6.2 Werkgevers krijgen meer ondersteuning	18
6.3 Vlot en duurzaam activeren, graag in samenwerking met lokale besturen	19
7. Centralisering van regie en sanctionering	20
8. Verwerking van persoonsgegevens.....	23
9. Optimalisering van het inburgeringstraject	24
10. Aandachtspunten voor verdere beleidsontwikkeling	26

Samenvatting advies

In haar advies erkent de VVSG dat het voorontwerp belangrijke ambities bevat: scherpere afbakening kernrollen van participatieorganisatie, een voortraject inburgering, een sterker taaltraject, meer aandacht voor activering, een efficiëntere organisatie van het inburgeringstraject. De algemene lijn van het advies is constructief maar waakzaam. De VVSG ondersteunt verschillende beleidsdoelstellingen, maar vraagt telkens om de lokale realiteit, uitvoerbaarheid en oog te hebben op de impact van de wijzigingen. Lokale besturen staan dicht bij nieuwkomers en anderstaligen en werken in de praktijk met een bredere doelgroep dan enkel de (verplichte) inburgeraars. Daarom vraagt de VVSG dat de hervormingen niet enkel vanuit het Vlaamse perspectief worden bekeken, maar ook vanuit het bredere lokale onthaal- en integratiebeleid.

1. Participatieorganisatie

De participatieorganisatie bevordert en te versterkt actief de emancipatie, het burgerschap en de maatschappelijke participatie van de personen met buitenlandse herkomst. Het voorontwerp bakent de opdracht van de participatieorganisatie (momenteel LEVL) scherper af. De drie nieuwe kernrollen zijn:

- ondersteunen en versterken van de terreinwerking,
- verzamelen en verspreiden van kennis en informatie over beleidsparticipatie,

- een aanspreekpunt zijn voor maatschappelijke en beleidsactoren.

De VVSG ondersteunt de keuze om deze opdracht te verduidelijken, omdat participatie in een superdiverse samenleving een sterke brugfunctie vraagt tussen doelgroep, middenveld en beleid. Tegelijk vraagt de VVSG om lokale besturen en de VVSG structureel te betrekken bij de verdere uitwerking. Lokale besturen hebben een decretale regierol en veel terreinervaring.

De VVSG vraagt ook een duidelijke governance: wie doet wat, welke ondersteuning is gratis of betalend, waar kunnen lokale besturen terecht en hoe wordt overlap met het Agentschap Integratie en Inburgering vermeden?

De VVSG benadrukt ook dat participatie nauw samenhangt met gelijke kansen, antidiscriminatie en antiracisme. Lokale besturen hebben nood aan een geïntegreerde ondersteuning, niet aan versnipperde beleidskaders.

2. Inkomensgerelateerde retributie

Het voorontwerp vervangt het huidige statuutgebonden systeem door een inkomensgerelateerde retributie. Inburgeraars zouden een eenmalige bijdrage betalen voor het volledige traject, met verminderde tarieven voor bepaalde inkomenscategorieën. Niemand zou nog volledig vrijgesteld worden.

De VVSG steunt de doelstelling om het systeem te rationaliseren en te vereenvoudigen. De VVSG vraagt wel om de maatregel goed te monitoren, zeker voor rechthebbende inburgeraars en kwetsbare groepen en OCMW's. Een inkomensgerelateerde retributie zal een onbedoelde financiële drempel creëren voor rechthebbende inburgeraars: omdat zij niet verplicht zijn, kan zelfs een beperkte bijdrage ertoe leiden dat zij minder snel of helemaal niet instappen in een traject. Dat risico is belangrijk, omdat deze groep vandaag al moeilijker bereikt wordt. Daarnaast kan de maatregel leiden tot meer ondersteuningsvragen bij OCMW's. De VVSG vraagt daarom om de effecten op deelname, toegankelijkheid en de administratieve en financiële impact op OCMW's vanaf de invoering systematisch op te volgen. De VVSG vraagt ook duidelijkheid over de concrete kostprijs van het volledige traject, niet enkel dus over de module maatschappelijke oriëntatie (MO) maar ook over het NT2-traject. Verder heeft de VVSG nog verduidelijkende vragen over de criteria voor verminderde retributie, over gemengde inkomenssituaties en over de bewijsvoering hiervan.

3. Voortraject inburgering

Het voorontwerp voert een voortraject inburgering voor kandidaat-inwijkelingen. Dat kan facultatief gevolgd worden in het land van herkomst en wordt verplicht voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden zodra zij in Vlaanderen zijn. Het traject is digitaal, flexibel en bevat onder meer modules over waarden, rechten, plichten, werk en samenleving.

De VVSG ondersteunt dit als een zinvolle aanvulling, zeker omdat derdelands arbeidsmigranten vandaag niet altijd verplicht zijn om een volledig inburgeringstraject te volgen. Tegelijk vraagt de VVSG bij de verdere uitwerking aandacht voor rond informatie-gegevensuitwisseling en communicatietools. Heel wat diensten op verschillende beleidsniveaus moeten goed geïnformeerd worden. Daarnaast vraagt de VVSG aan

Vlaanderen extra aandacht voor EU-arbeidsmigranten, omdat lokale besturen ook bij deze groep uitdagingen signaleren, terwijl zij meestal geen inburgeringstraject volgen.

4. Verhoging taalniveau en oefenkansen Nederlands

Een belangrijk onderdeel van het voorontwerp is de verhoging van het taalniveau van A2 naar B1 mondeling. Het schriftelijke niveau blijft A2. Voor cursisten in alfabetiseringstrajecten geldt B1 mondeling en A1 schriftelijk.

De VVSG ondersteunt de ambitie om taalvaardigheid te versterken, omdat taal een belangrijke hefboom is voor participatie, sociale cohesie en arbeidsmarktkansen. Omwille van haalbaarheid onderschrijven we het belang van de uitzonderingssituaties die voorzien worden voor bepaalde groepen.

De VVSG vraagt om de impact van de verhoogde taalvereisten goed op te volgen, zeker wat betreft het spanningsveld met activering en op de deelname van rechthebbende inburgeraars.

De VVSG ondersteunt de decretale verankering van oefenkansen Nederlands.

Nederlands leren gebeurt niet alleen in de klas, maar ook op het werk, op school, in de buurt, in contact met diensten en via informele ontmoetingen.

Vlaanderen moet wel duidelijk afbakenen wat onder oefenkansen valt, welke doelen eraan gekoppeld worden en hoe kwaliteit wordt opgevolgd. Lokale besturen organiseren vandaag al veel oefenkansen voor een brede en diverse groep anderstaligen. Die rol moet erkend, ondersteund en structureel gefinancierd worden.

Daarnaast vraagt de VVSG duidelijkheid over de coördinerende rol van het Agentschap Integratie en Inburgering, eventuele registratie en gegevensdeling. Oefenkansen moeten ook beter in kaart gebracht en afgestemd worden over beleidsniveaus en beleidsdomeinen heen.

5. Activering

Het voorontwerp hervormt de derde pijler tot een activeringstraject. Dat traject moet inburgeraars ondersteunen om inzicht te krijgen in de Vlaamse arbeidsmarkt, beroepsmogelijkheden te verkennen en drempels naar werk of opleiding te overwinnen. De VVSG ondersteunt deze sterkere focus op activering en duurzame toeleiding naar werk.

Wel vraagt de VVSG om de rol van lokale besturen en meer bepaald van OCMW's explicieter te erkennen. OCMW's begeleiden leefloongerechtigden naar maatschappelijke integratie via werk en hebben veel expertise in begeleiding op maat. In het voorontwerp ligt de nadruk vooral op samenwerking met VDAB en Actiris, terwijl lokale besturen en OCMW's een cruciale rol spelen bij gemeenschappelijke cliënten.

De VVSG vraagt daarom aandacht voor de geïntegreerde begeleiding, ook een aandachtspunt in het regeerakkoord. Dubbele trajecten, overlappende begeleiding en versnipperde dienstverlening moeten vermeden worden. De VVSG verwijst daarbij naar het recent gestart project rond geïntegreerde begeleiding, dat samen met het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering werd opgezet en loopt van 2026 tot 2028, en vraagt om dit actief te ondersteunen en te benutten voor verdere beleidsontwikkeling.

Ook de ondersteuning van werkgevers wordt positief beoordeeld. Taalcoaching op de werkvloer is volgens de VVSG een belangrijke hefboom om taalverwerving en werk te

combineren. Daarbij moeten ook lokale besturen als werkgever en als regisseurs sociale economie en werk meegenomen worden.

6. Centralisering van regie en sanctionering

Het voorontwerp centraliseert de regie van het inburgeringstraject bij het Agentschap Integratie en Inburgering en de sanctionering bij ABB. De Vlaamse Regering wil zo de procedures vereenvoudigen en efficiënter maken. De VVSG begrijpt deze doelstelling, maar waarschuwt dat centralisering niet mag leiden tot het onderbelichten van lokale opdrachten en expertise. Voor de VVSG is het essentieel dat Vlaamse en federale regelgeving eerst goed op elkaar worden afgestemd vooraleer de regierol en sanctioneringsbevoegdheid wijzigen. De geplande federale wijzigingen aan de OCMW-dienstverlening voor vreemdelingen en dan vooral de koppeling van het recht op (equivalent) leefloon aan integratie-inspanningen zullen de rol van OCMW's in de begeleiding, opvolging en beoordeling van integratie-inspanningen immers mee bepalen. Zonder duidelijke afstemming dreigen OCMW's terecht te komen in een complex samenspel van regels. De VVSG vraagt daarom afstemming over wie welke rol opneemt, welke informatie wordt gedeeld en hoe die informatie wordt gedeeld waarbij de voorkeur uitgaat naar maximale digitale uitwisseling.

Voor OCMW-cliënten blijven de OCMW's de facto een belangrijke regisseur, vanuit hun opdracht inzake maatschappelijke integratie en maatschappelijke dienstverlening. De VVSG vraagt daarom om te werken vanuit gedeelde verantwoordelijkheid en geïntegreerde begeleiding. Voor gemeenschappelijke cliënten moeten EVA, VDAB en OCMW's trajecten op elkaar afstemmen. Anders dreigen parallelle trajecten, dubbele bevestigingen en tegenstrijdige begeleiding. Een specifiek aandachtspunt is dubbele sanctionering. De VVSG vraagt dat het principe non bis in idem wordt gerespecteerd: iemand mag niet twee keer gesanctioneerd worden voor dezelfde feiten. Daarvoor blijven overleg, precieze gegevensdeling en duidelijke afspraken tussen sanctionerende instanties (elk vanuit een ander beleidskader) noodzakelijk.

7. Gegevensverwerking

De VVSG steunt duidelijke en AVG-conforme regels voor gegevensverwerking. Correcte gegevensdeling is nodig voor goede trajectopvolging en samenwerking.

Vandaag blijven er nog vragen over de betrokken actoren, de op te vragen gegevens, het detailniveau, de doelen en de rechtsgrond. Ook de verhouding met het beroepsgeheim van OCMW's moet duidelijker worden.

Voor lokale besturen en OCMW's is vooral een werkbare uitvoering belangrijk: automatische gegevensdeling waar mogelijk, aansluiting op bestaande gegevensstromen, veilige uitwisseling en zo weinig mogelijk registratielast. Dat is des te belangrijker wanneer OCMW's integratie-inspanningen in het kader van het GPMI moeten opvolgen en beoordelen: zij hebben tijdige, correcte en bruikbare informatie nodig zonder bijkomende dubbele registratie.

8. Optimalisering van het inburgeringstraject

Het voorontwerp wil het inburgeringstraject sneller en flexibeler maken. Zo wordt onder meer voorzien in een inburgeringscontract binnen 14 dagen, parallelle trajectonderdelen,

vereenvoudigde procedures, aangepaste vrijstellingsregels en het schrappen van de uitstelgrond “werken of studeren”.

De VVSG ondersteunt de ambitie om het traject efficiënter en toegankelijker te maken. Wel vraagt ze duidelijkheid over de praktische uitvoering van de versnelde opstart: wat als de termijn van 14 dagen niet gehaald wordt, en hoe afdwingbaar is die termijn? Daarnaast vraagt de VVSG afstemming met lokale trajecten en OCMW-begeleiding, onder meer bij GPMI-trajecten.

9. Bijkomende uitdagingen in het integratie- en inburgeringsbeleid

Het voorontwerp zet belangrijke stappen in het integratie- en inburgeringsbeleid. Tegelijk blijven er enkele onderbelichte uitdagingen die verdere beleidsontwikkeling vragen. Zo bereikt het Vlaamse inburgeringsbeleid maar een deel van de nieuwkomers. Lokale besturen werken in de praktijk met een bredere groep: rechthebbende inburgeraars, EU-arbeidsmigranten, verzoekers om internationale bescherming, erkende vluchtelingen, subsidiair beschermden, oudkomers en andere anderstaligen.

De VVSG vraagt daarom een sterker geïntegreerd nieuwkomersbeleid dat beter aansluit op lokaal onthaalbeleid. Ook het participatie- en netwerktraject, de financiering van lokaal integratiebeleid en de ondersteuning door het Agentschap Integratie en Inburgering vragen verdere evaluatie en bijsturing. Daarbij vraagt de VVSG ook om het ondersteuningsmodel van het Agentschap Integratie en Inburgering sterker lokaal te verankeren, zodat lokale besturen meer vraaggestuurde ondersteuning en maatwerk krijgen.

1. Inleiding

Op 29 mei 2026 keurde de Vlaamse regering het voorontwerp van het wijzigingsdecreet goed dat het integratie- en inburgeringsbeleid wil wijzigen.

De VVSG ontving op 1 juni de officiële vraag om advies te geven over het voorontwerp van wijzigingsdecreet over het integratie- en inburgeringsbeleid.

We danken de Vlaamse Regering voor die adviesvraag. We zien dit als een belangrijke stap naar een sterkere en structurele samenwerking tussen Vlaanderen en de lokale besturen. Die samenwerking is nodig om de huidige en toekomstige uitdagingen rond integratie en inburgering samen aan te pakken.

Het voorontwerp bevat verschillende structurele wijzigingen. Die leggen meer nadruk op activering, taalverwerving, oefenkansen, retributie inburgering, en een efficiëntere organisatie van het traject. Tegelijk is het aangewezen om de mogelijke effecten van deze wijzigingen voor de lokale besturen goed in beeld te brengen en verder op te volgen, in afstemming met de VVSG als vertegenwoordiger van het lokale beleidsniveau.

In dit advies licht de VVSG de belangrijkste aandachtspunten en aanbevelingen toe, met het oog op een haalbare, gedragen en effectieve uitvoering van het beleid, in partnerschap tussen Vlaanderen en de lokale besturen.

Hieronder bespreken we de belangrijkste wijzigingen uit het voorontwerp stapsgewijs, waarbij we de structuur van de nota aan de Vlaamse Regering volgen.

- Adviesvraag VVSG
- VR 2026 2905 DOC.0489-1 Wijzigingsdecreet II - nota QUINQUIES
- VR 2026 2905 DOC.0489-2 Wijzigingsdecreet II - decreet QUINQUIES
- VR 2026 2905 DOC.0489-3 Wijzigingsdecreet II - MvT QUINQUIES
- VR 2026 2905 DOC.0489-4 Wijzigingsdecreet II - bijlage QUINQUIES

2. Participatieorganisatie

De participatieorganisatie bevordert en te versterkt actief de emancipatie, het burgerschap en de maatschappelijke participatie van de personen met buitenlandse herkomst. Het voorontwerp bakent de opdracht van de participatieorganisatie (momenteel LEVL) scherper af. De organisatie krijgt drie kernopdrachten:

- ondersteuning en versterking van de terreinwerking;
- verzamelen en verspreiden van kennis en informatie
- is een aanspreekpunt voor maatschappelijke en beleidsactoren

De participatieorganisatie kan nog bijkomende opdrachten aanvaarden. Met de nieuwe kernopdrachten wil de Vlaamse Regering wil de impact en focus van de

participatieorganisatie versterken, onder meer door sterker in te zetten op lokale verankering, signaalfunctie en ondersteuning van participatieprocessen.

Advies VVSG

De VVSG erkent het belang van een sterke participatieorganisatie in een superdiverse samenleving en ondersteunt de keuze om de opdracht scherper te focussen. De ondersteuningstaken en rollen van de huidige participatieorganisatie is niet duidelijk. De brugfunctie tussen doelgroep, middenveld en beleid is essentieel om participatiedrempels zichtbaar te maken en aan te pakken.

Op basis van lokale inzichten en ervaringen uit de praktijk formuleert de VVSG onderstaande aanbevelingen voor de verdere uitwerking van de participatieorganisatie.

- **Betrek lokale besturen als strategische partners**

Lokale besturen vervullen als eerstelijnsverantwoordelijke een centrale rol in het versterken van (beleids)participatie, via buurtwerking, participatietrajecten, sociale cohesie-initiatieven en het participatie- en netwerktraject binnen inburgering. De meerwaarde van de participatieorganisatie ligt dan ook in het versterken van deze lokale dynamieken, niet in het opzetten van parallelle structuren. Er is de verplichting in het decreet lokale besturen om een participatiebeleid uit te werken en er is decretale regierol vanuit integratiebeleid. Het is noodzakelijk dat lokale besturen, en de VVSG als hun vertegenwoordiger, structureel betrokken worden bij de verdere uitwerking en implementatie van de participatieorganisatie. Dit is cruciaal voor een werkbare en gedragen invulling.

- **Versterk de ondersteuning van het middenveld en hun structuren**

Lokale besturen geven aan dat zij in hun participatiebeleid sterk steunen op middenveldorganisatie en hun federaties om doelgroepen te bereiken en te betrekken. Vandaag stellen zij echter vast dat deze ondersteuningsstructuren niet duidelijk zijn en niet altijd voldoende capaciteit of kwaliteit hebben om verenigingen te begeleiden. De VVSG benadrukt daarom dat het noodzakelijk is om de ondersteuning van deze organisaties en hun federaties te versterken, zodat zij hun rol in de ondersteuning van verenigingen en hun deelname aan lokaal beleid opnieuw volwaardig kunnen opnemen.

- **Verduidelijk de rolverdeling binnen ondersteuningsstructuren naar lokale besturen**

Lokale besturen geven aan dat de huidige governance naar ondersteuning van participatie-, integratiebeleid onvoldoende duidelijk is. De afbakening tussen de participatieorganisatie, het Agentschap Integratie en Inburgering en andere actoren is vandaag niet scherp, wat leidt tot onduidelijkheid over rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden. Dit bemoeilijkt een efficiënte samenwerking en maakt het voor lokale besturen niet altijd evident om de juiste ondersteuning te vinden of aan te spreken. Bovendien is er ook vaak onduidelijk over of dat ondersteuning al dan niet betalend is. De VVSG acht het daarom noodzakelijk dat bij de verdere uitwerking van de participatieorganisatie wordt ingezet op een heldere governance en duidelijke rolverdeling binnen het veld. Daarom adviseren we:

- een expliciete afbakening van de opdracht en verantwoordelijkheden ten opzichte van andere actoren;
- duidelijke aanspreekpunten voor lokale besturen;
- en een betere onderlinge afstemming om overlap en lacunes te vermijden.

Daarnaast moet de governance ook rekening houden met de diversiteit aan noden op het terrein. Lokale besturen bevinden zich in zeer verschillende contexten:

- grotere steden beschikken vaak over eigen expertise en structuren; maar zoeken ook steun voor innovatieve aanpak
- kleinere steden en gemeenten hebben vaker nood aan meer basisgerichte en ondersteuning op het terrein

- **Versterk de samenhang tussen participatie, gelijke kansen en antidiscriminatie**

Participatie, gelijke kansen en antidiscriminatiebeleid zijn nauw met elkaar verbonden. In de praktijk ervaren inwoners drempels tot participatie vaak door discriminatie, racisme of ongelijke kansen.

Vandaag zitten die thema's verspreid over verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. Dat maakt het voor lokale besturen moeilijker om participatiedrempels samenhangend en gericht aan te pakken. Zij hebben nood aan één duidelijk kader en ondersteuning die vertrekt vanuit de lokale praktijk.

De VVSG vraagt Vlaanderen daarom om de samenhang tussen het integratie- en inburgeringsbeleid, het gelijkekansenbeleid en antiracismebeleid te bekijken en te versterken. Vanuit haar rol als partnerorganisatie voor het lokaal gelijkekansenbeleid ondersteunt de VVSG lokale besturen vandaag al rond antidiscriminatie binnen de thema's gender, handicap en LGBTI+. De VVSG ziet kansen om haar bestaande ondersteuning aan lokale besturen rond gelijke kansen en antidiscriminatie sterker te verbinden met participatie en antiracisme.

3. Inkomensgerelateerde retributie

Het Vlaams regeerakkoord bepaalde dat de vrijstellingscategorieën gingen aangepast worden “zodat ze inkomensgerelateerd worden en niet meer op basis van statuten worden toegekend. Ook bij nieuwkomers gaan we uit van het principe dat wie kan bijdragen, ook effectief een vergoeding betaalt. “

Het ontwerp hervormt het huidige statuutgebonden systeem naar een inkomensgerelateerde bijdrage. Het voorziet:

- een eenmalige retributie voor het volledige traject ‘voor de dienstverlening die het EVA aanbiedt binnen het inburgeringstraject
- een bijkomende retributie bij herhaald niet slagen voor de MO-test;(vanaf de derde test)

- geldt zowel voor de rechthebbende inburgeraars als voor de verplichte inburgeraars
- uitzonderingen, onder meer voor Brussel en niet-begeleide minderjarigen;
- verminderde retributies voor bepaalde inkomenscategorieën.
 - 1° inburgeraars die een inkomen verwerven **via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon**, of die ten laste zijn van personen die een inkomen verwerven via maatschappelijke dienstverlening of een leefloon;
 - 2° inburgeraars voor wie **het recht op verhoogde tegemoetkoming** geldt, vermeld in artikel 37, §19, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.

Niemand wordt dus nog volledig vrijgesteld. Wie onder bovenstaande categorieën valt, betaalt een verminderd retributiebedrag.

Het voorontwerp en de bijhorende documenten vermelden geen expliciete bedragen. De nota aan de Vlaamse Regering vermeldt wel een standaardbedrag van minimaal 200 euro. Voor het verminderde tarief voor personen met een leefloon of verhoogde tegemoetkoming wordt geen bedrag vermeld.

Advies VVSG

De VVSG ondersteunt de doelstelling om het retributie systeem te vereenvoudigen en te rationaliseren. Tegelijk stelt de VVSG vast dat de voorgestelde maatregel reële en aanzienlijke risico's inhoudt die de vooropgestelde ambities dreigen te ondergraven, in het bijzonder op het vlak van toegankelijkheid en deelname aan het inburgeringstraject van rechthebbende inburgeraars. De VVSG vraagt ook om rekening te houden met mogelijke risico's voor kwetsbare groepen en met de gevolgen voor de OCMW's, die naar verwachting meer vragen om ondersteuning zullen ontvangen. Daarnaast wijst op een aantal technische en administratieve onduidelijkheden die verdere verduidelijking en opvolging vereisen.

• **Monitor en evalueer de maatregel, met aandacht voor rechthebbende inburgeraars**

De VVSG vraagt om de invoering van de retributie en de verminderings systematisch te monitoren, met bijzondere aandacht voor de instroom in het inburgeringstraject, met name voor de rechthebbende inburgeraars. Voor deze groep kan de retributie een onbedoelde beslissingsdrempel worden: wie niet verplicht is om een traject te volgen, kan sneller afhaken wanneer het traject betalend wordt. De VVSG vraagt daarom om de deelname van rechthebbende inburgeraars afzonderlijk te monitoren en bij een dalende instroom snel bij te sturen. Een hogere financiële drempel kan rechthebbende inburgeraars ontmoedigen om een traject te starten. Vandaag neemt al een aanzienlijk deel van de rechthebbende inburgeraars niet deel aan een inburgeringstraject. Vlaanderen heeft een

opdracht lopen om te onderzoeken hoe het de deelname beter kan ondersteunen en stimuleren. ¹

- **Beperk de impact op kwetsbare groepen en OCMW's**

De VVSG vraagt de Vlaamse Regering om de effecten van de retributie zorgvuldig op te volgen, ook de mogelijke financiële en administratieve gevolgen op de OCMW's.

- **Verduidelijk de kostprijs voor het volledige inburgeringstraject**

De VVSG vraagt om te verduidelijken dat de eenmalige retributie betrekking heeft op “het geheel van de door het EVA aangeboden dienstverlening binnen het inburgeringstraject”. Vandaag blijft onduidelijk welk bedrag de inburgeraar concreet moet betalen voor het NT2-traject.

- **Maak de criteria voor verminderde retributie duidelijk en werkbaar**

De VVSG vraagt om de criteria voor de verminderde retributie verder te verduidelijken. Vandaag roepen die criteria belangrijke interpretatievragen op.

Het moet onder meer duidelijk zijn:

- of de norm “recht hebben op leefloon” dan wel “inkomen verwerven uit leefloon” geldt;
- hoe aanvullende steun, bijpassing en gemengde inkomenssituaties meetellen;
- of alleen leefloon en equivalent leefloon in aanmerking komen, of ook andere vormen van maatschappelijke dienstverlening;
- hoe wordt vastgesteld of iemand ten laste is van een rechthebbende;
- bij welke instantie de inburgeraar moet aantonen dat die tot een bepaalde categorie behoort, bijvoorbeeld bij het Agentschap Integratie en Inburgering.

De VVSG vraagt om die procedure en bewijsvoering eenvoudig en werkbaar te maken. Vermijd dat financieel kwetsbare personen eerst een hoger bedrag moeten betalen en pas later een gedeeltelijke terugbetaling krijgen.

De VVSG wijst er ook op dat er tijd kan zitten tussen de goedkeuring van het leefloon of equivalent leefloon en de aangifte bij de POD Maatschappelijke Integratie. Daardoor is de informatie mogelijk niet tijdig beschikbaar. Voor andere vormen van maatschappelijke dienstverlening wordt de informatie vandaag niet automatisch ontsloten. In dat geval moeten OCMW's papieren attesten afleveren. Dat verhoogt de administratieve last voor lokale besturen en kan tot vertraging leiden.

¹ Het onderzoek focust naar de ervaringen van rechthebbende inburgeraars focust op hoe deelname aan het inburgeringstraject beter kan worden ondersteund en gestimuleerd bij rechthebbende inburgeraars in het Vlaamse Gewest. Het wordt uitgevoerd door IPSOS, loopt van 1 februari tot 30 november 2026 en bestaat uit drie delen:

(1) voorbereidende fase: concretisering onderzoeksvragen, vragenlijst en antwoordmogelijkheden via interviews met trajectbegeleiders en overleg met ABB en agentschappen;
 (2) kwantitatieve fase: online enquête afgenomen bij rechthebbende inburgeraars;
 (3) kwalitatieve fase: interviews met rechthebbende inburgeraars waarin resultaten enquête worden uitgediept.

4. Voortraject inburgering

Het ontwerp introduceert een voortraject in het land van herkomst voor kandidaat inwijkelingen en een verplicht voortraject in Vlaanderen voor derdelands arbeidsmigranten en hun meerderjarige familieleden.

Het voortraject is:

- facultatief voor kandidaat inwijkelingen in het land van herkomst;
- verplicht voor derdelands arbeidsmigranten en hun familie eens in Vlaanderen;
- digitaal en flexibel;
- gekoppeld aan toetsing en een attest.

Het voortraject biedt:

- een introductie tot waarden, rechten en plichten;
- modules over werk en samenleving.

Deelnemers betalen een retributie. Die kan verrekend worden bij de verdere inburgering. De retributie wordt niet terugbetaald als de arbeidsmigratie niet doorgaat.

Dit betekent een belangrijke verschuiving naar voorbereiding vóór aankomst. Derdelands arbeidsmigranten zijn niet verplicht om het volledige inburgeringstraject te volgen met een verplicht voortraject wordt deze leemte ingevuld.

Advies VVSG

De VVSG ondersteunt de invoering van het voortraject inburgering als een zinvolle voorbereiding op het inburgeringstraject, zowel in het land van herkomst als in Vlaanderen. Het voortraject kan nieuwkomers een betere startpositie geven en vult een leemte voor derdelands arbeidsmigranten die niet verplicht kunnen worden voor het volledige inburgeringstraject. Tegelijk benadrukt de VVSG het belang van een goede afstemming met lokale besturen, gezien hun regierol rond integratie, maatschappelijke integratie, economie en werk. Die afstemming vraagt om duidelijke afspraken, tijdige informatie en praktische ondersteuning voor alle betrokken lokale diensten

• Betrek, informeer en ondersteun lokale besturen en andere actoren

De VVSG vraagt om lokale besturen actief te betrekken bij de verdere uitwerking en uitvoering van het voortraject, zeker bij de gegevensuitwisseling. Informeer hen tijdig en duidelijk over het voortraject en hun rol daarin. Voorzie ook een duidelijk informatiepunt en praktische communicatietools voor betrokken diensten, zoals burgerzaken, OCMW's en diensten lokale economie.

• Voorzie beleid en ondersteuning voor uitdagingen rond EU-arbeidsmigranten

De VVSG vraagt om ook aandacht te hebben voor de specifieke uitdagingen rond EU-arbeidsmigranten. Lokale besturen signaleren een nood aan bijkomende ondersteuning, omdat EU-burgers rechthebbende inburgeraars zijn en vandaag meestal geen inburgeringstraject volgen.

5. Verhoging taalniveau en verankeren van oefenkansen Nederlands

Het voorontwerp versterkt het taaltraject binnen het inburgeringstraject via twee complementaire maatregelen:

- het vereiste taalniveau stijgt naar B1 mondeling;
- het vormingspakket NT2 krijgt een aanvulling met oefenkansen Nederlands

Deze maatregelen versterken samen de ambitie om taalverwerving als hefboom voor participatie, sociale cohesie en arbeidsmarktkansen uit te bouwen.

5.1 Het taalniveau stijgt van A2 naar B1 mondeling

De verhoging naar B1 mondeling geeft uitvoering aan het regeerakkoord waarin taalkennis wordt erkend als cruciale voorwaarde voor participatie en arbeidsmarkttoegang.

“Goede taalkennis is een essentiële voorwaarde voor participatie en om betere perspectieven te hebben op de arbeidsmarkt. We trekken daarom het vereiste taalniveau op naar B1 mondeling. We zorgen voor alle noodzakelijke ondersteuning en flankerende maatregelen om dat niveau vlot te behalen, met bijzondere aandacht voor wie daarnaast ook voltijds werkt.”

Concreet betekent dit dat:

- het niveau stijgt van A2 (mondeling en schriftelijk) naar B1 mondeling;
- het schriftelijk niveau blijft A2;
- voor cursisten in alfabetisering geldt B1 mondeling en A1 schriftelijk;
- bijkomende ondersteuning wordt voorzien via aangepast trajectbegeleiding; 7 miljoen euro wordt structureel voorzien voor de Agentschappen
- voor personen met beperkte leercapaciteiten wordt een alternatief traject voorzien met erkenning van inspanningen.

Advies VVSG

De VVSG onderschrijft de ambitie om de taalkennis van inburgeraars te versterken. Een goede kennis van het Nederlands helpt mensen om deel te nemen aan de samenleving, werk te vinden, een opleiding te volgen en sociale netwerken uit te bouwen.

De verhoging naar B1 mondeling kan die ambitie ondersteunen, op voorwaarde dat Vlaanderen ze koppelt aan haalbare trajecten, sterke begeleiding en voldoende oefenkansen in de praktijk. Daarbij zijn enkele aandachtspunten belangrijk.

- **Hanteer B1 mondeling met aandacht voor uitzonderingen**

De VVSG onderschrijft dat een goede taalkennis essentieel is voor participatie en kansen op de arbeidsmarkt. De verhoging naar B1 mondeling geeft een duidelijke ambitie aan het taaltraject.

- **Verbind taalverwerving en arbeidsdeelname sterker met elkaar**

Taal leren en werken moeten elkaar versterken, maar in de praktijk ontstaat er vaak spanning tussen beide. Nieuwkomers krijgen de opdracht om Nederlands te leren en worden tegelijk gestimuleerd of verplicht om te werken.

Velen kiezen logischerwijs voor werk, omdat dat meteen inkomen oplevert. Die keuze kan taaltrajecten onderbreken of vertragen, wat de verdere integratiekansen net kan verzwakken. Die spanning zet ook professionals onder druk. OCMW's voelen dit in hun activeringsopdracht: ze moeten mensen richting werk begeleiden, terwijl voldoende taalverwerving vaak nodig blijft om duurzaam te participeren en aan het werk te blijven.

De VVSG vraagt daarom een aanpak die taalverwerving en arbeidsdeelname beter op elkaar afstemt. Flexibele lesmomenten, Nederlands oefenen op de werkvloer en duidelijke afspraken tussen het Agentschap Integratie en Inburgering, taalaanbieders, VDAB, en lokale besturen zijn daarbij noodzakelijk. (Zie ook punt 6 over de versterkte inzet op activering, zie ook punt 7 over de centralisering van regie en sanctionering.)

- **Zorg voor haalbare trajecten op maat**

De VVSG waardeert dat het ontwerp rekening houdt met cursisten in alfabetisering en met inburgeraars met beperkte leercapaciteiten. Die benadering is nodig om het taalbeleid realistisch en inclusief te maken. Tegelijk blijven haalbaarheid en timing belangrijk. Op het terrein geven lesgevers en OCMW-medewerkers aan dat hogere taalniveaus voor sommige cursisten veel tijd vragen. Zeker cursisten in alfabetiseringstrajecten of met beperkte leercapaciteiten hebben vaak meerdere jaren nodig om stappen vooruit te zetten. De VVSG vraagt daarom voldoende ruimte voor trajecten op maat, realistische termijnen en afspraken over de begeleiding van gemeenschappelijke cliënten.

- **Stem taalaanbieders beter op elkaar af**

De huidige afstemming tussen opleidingsverstrekkers, zoals Ligo en de centra voor volwassenenonderwijs, loopt niet overal even vlot. Verschillen in beoordeling en doorstroom zorgen soms voor herhaling, vertraging of onvoldoende voorbereiding op een volgend niveau.

De VVSG vraagt daarom meer samenhang in het taalaanbod. Cursisten moeten vlot kunnen doorstromen en weten waar ze staan. Ook lokale besturen hebben baat bij een duidelijk en afgestemd systeem.

5.2 Verankering van oefenkansen Nederlands

Het voorontwerp verankert oefenkansen Nederlands in het decreet. Daarmee erkent Vlaanderen dat mensen Nederlands niet alleen leren in de klas, maar ook door de taal te gebruiken in echte situaties.

Het voorontwerp omschrijft Oefenkansen Nederlands als “een activiteit waarbij anderstaligen Nederlands oefenen op vrijwillige basis en in een informele, veilige leercontext, zonder formele toetsing of certificering, georganiseerd door een lokaal bestuur, een organisatie of een voorziening”.

Het voorontwerp heeft hierbij aandacht voor vier aspecten:

- het vormingspakket Nederlands als tweede taal krijgt een aanvulling met oefenkansen Nederlands;
- die oefenkansen sluiten aan bij de noden en leervraag van de inburgeraar
- het Agentschap Integratie en Inburgering coördineert de vraag naar en het aanbod van oefenkansen Nederlands in Vlaanderen en Brussel;
- Als er te weinig aanbod is, kan het agentschap bijkomende taalpromotieacties opzetten.

Advies VVSG

De VVSG ondersteunt de verankering van oefenkansen Nederlands. Formele lessen blijven belangrijk, maar oefenkansen helpen mensen om Nederlands ook echt te gebruiken: op het werk, op school, in contact met diensten en in de buurt.

Lokale besturen investeren al jaren in oefenkansen Nederlands. Ze doen dat vaak met eigen middelen, soms met cofinanciering van Vlaanderen. Ze nemen daarbij zowel een regierol als een actorrol op. Die lokale rol moet ook in het nieuwe kader duidelijk erkend en ondersteund worden.

- **Definieer duidelijk wat onder oefenkansen Nederlands valt**

De VVSG vraagt om het begrip oefenkansen Nederlands duidelijk af te bakenen en er heldere doelstellingen aan te koppelen.

Vandaag vullen lokale besturen en partners oefenkansen breed in. Het gaat onder meer over taalbuddy's, conversatietafels, taal oefenen in vrijwilligerswerk, Nederlands op de werkvloer, ouder-kindactiviteiten in (buitenschoolse) kinderopvang, huizen van het kind of scholen, informele ontmoetingsmomenten, digitale tools en taalapps.

Die brede invulling toont de kracht van het lokale aanbod. Tegelijk vraagt ze om duidelijkheid. Zonder heldere definitie en een kwaliteitskader, dreigt versnippering en blijft het moeilijk om de impact van oefenkansen te meten.

De VVSG adviseert Vlaanderen daarom om, samen met lokale besturen en partners, te bepalen wat onder oefenkansen Nederlands valt, welke doelen eraan gekoppeld worden en hoe de kwaliteit ervan kan opgevolgd worden.

- **Vertrek van duidelijke doelgroepen en doelen**

Vlaanderen moet verduidelijken voor welke profielen en doelgroepen het de oefenkansen Nederlands wil versterken. Enkel voor inburgeraars in een traject? Een duidelijke visie is nodig. Zonder duidelijke afstemming dreigen overlap, versnippering en onduidelijkheid voor lokale besturen, partners en deelnemers.

- **Maak de rolverdeling tussen Vlaanderen en lokale besturen helder**

Met de komst van de vierde pijler, het participatie- en netwerktraject kregen de lokale besturen kregen de opdracht om lokaal aanbod te ontsluiten. Ook oefenkansen Nederlands maken hier deel van uit. Door oefenkansen nu ook in het taaltraject binnen inburgering te plaatsen, komt de Vlaamse regie over inburgering dichterbij de lokale regie over integratiebeleid. Dat vraagt heldere afspraken over rollen,

verantwoordelijkheden en financiering. Lokale besturen moeten mee kunnen sturen, zeker waar zij vandaag al overleg, aanbod en samenwerking organiseren.

- **Verduidelijk de coördinerende rol van het Agentschap Integratie en Inburgering**

Het voorontwerp bepaalt dat het Agentschap Integratie en Inburgering de vraag naar en het aanbod van oefenkansen Nederlands coördineert in Vlaanderen en Brussel.

De VVSG vraagt om die rol concreet te omschrijven. Gaat het over coördinatie op individueel niveau of op aanbodniveau? Gaat het alleen over inburgeraars of over alle taalleerders?

Die verduidelijking is nodig omdat er vandaag al lokale en regionale structuren bestaan. Ervaren lokale besturen organiseren bijvoorbeeld zelf overleg over Nederlands leren en oefenen. Ook binnen regionale participatie- en netwerktrajecten groeit samenwerking rond oefenkansen. Geef ook hier ruimte aan lokale besturen die mee willen sturen.

- **Bouw ook verder op lokale expertise bij taalpromotie**

Het voorontwerp bepaalt dat het Agentschap Integratie en Inburgering bijkomende taalpromotieacties kan opzetten als er te weinig oefenkansen zijn. Ook dat vraagt verduidelijking. In Antwerpen, Gent en Brussel spelen Atlas, Amal en het Huis van het Nederlands een logische rol. Ook in de rest van Vlaanderen zijn lokale besturen vaak het best geplaatst om oefenkansen en taalpromotieacties te organiseren. Zij kennen de lokale noden, partners en doelgroepen.

Het Agentschap Integratie en Inburgering kan die lokale werking ondersteunen, verbinden en versterken.

- **Erken, ondersteun en financier de rol van lokale besturen**

De VVSG benadrukt dat lokale besturen vandaag een centrale rol opnemen in de regie en organisatie van oefenkansen Nederlands. Ze doen dat vaak voor een brede en diverse groep anderstaligen, ruimer dan alleen nieuwkomers of inburgeraars.

Het gaat onder meer over verzoekers om internationale bescherming, erkende vluchtelingen die wachten op een traject, verplichte en rechthebbende inburgeraars, oudkomers, kinderen en jongeren.

Die lokale rol vertrekt uit de nabijheid van lokale besturen. Zij kennen de noden op het terrein, brengen partners samen en stemmen het aanbod af op wat lokaal nodig is.

Vlaanderen moet die bestaande regie- en actorrol erkennen, ondersteunen en structureel financieren.

De Vlaamse Regering voorziet structureel 7 miljoen euro voor de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel om het Nederlands van volwassenen te versterken. De VVSG leest in het ontwerp geen intenties voor structurele financiering voor lokale besturen.

De VVSG adviseert Vlaanderen daarom om lokale besturen structureel te financieren voor oefenkansen Nederlands.

- **Verduidelijk de doelstelling van oefenkansen en beperk de registratielast**

Oefenkansen Nederlands worden vandaag omschreven als vrijwillige activiteiten in een informele en veilige context, zonder formele toetsing of certificering. De VVSG vraagt naar duidelijkheid in de uitvoering.

Als oefenkansen een sterkere plaats krijgen in de trajectopvolging van inburgeraars, is extra duidelijkheid nodig. Dan moet Vlaanderen bepalen wat deelname precies betekent voor de inburgeraar, de trajectbegeleider en de organiserende partners.

In dat geval vraagt de VVSG ook aandacht voor registratie, gegevensdeling en bij administratieve lasten.

- **Stem initiatieven beter af en breng oefenkansen systematisch in kaart**

De VVSG vraagt om lokale, regionale en Vlaamse initiatieven rond oefenkansen Nederlands beter op elkaar af te stemmen, over beleidsniveaus en beleidsdomeinen heen. Een betere coördinatie voorkomt versnippering, vermijdt dubbel werk en zorgt ervoor dat bestaande praktijken beter benut en versterkt worden.

Daarvoor is een duidelijk overzicht nodig. De VVSG vraagt om oefenkansen Nederlands systematisch in kaart te brengen, over sectoren en doelgroepen heen. Ontsluit die informatie breed voor lokale besturen, betrokken beleidsdomeinen, taalaanbieders en ondersteuners.

Zo ontstaat meer transparantie, kunnen partners gerichter doorverwijzen en groeit de kans op een efficiënte en gecoördineerde ondersteuning.²

6. Versterkte inzet op activering

6.1 Activeringstraject als onderdeel van inburgeringstraject

De derde pijler wordt hervormd tot een activeringstraject. Vandaag beperkt het activeringsluik zich vooral tot inschrijving bij VDAB. Ook hier geeft Vlaams Regeerakkoord 2024–2029 de richting aan.

“Binnen de inburgeringstrajecten voeren we daarom de inspanningen op om nieuwkomers snel en duurzaam aan het werk te krijgen.”

Het activeringstraject moet inburgeraars ondersteunen bij:

- inzicht krijgen in de Vlaamse arbeidsmarkt;
- beroepsmogelijkheden verkennen;
- drempels naar werk of opleiding weg te werken.

Advies van VVSG

De VVSG ondersteunt de versterkte inzet op activering en de ambitie om inburgeraars sneller en duurzamer toe te leiden naar werk of opleiding.

² Het AgII bracht recent enkel de oefenkansen in kaart die gesubsidieerd werden met cofinanciering van minister Crevits. Dit zijn [127 lokale besturen](#) die oefenkansen organiseren voor verschillende doelgroepen. Op de website [ikdoemee.be](#), gevoed door de lokale besturen staan nog eens 83 extra lokale besturen die oefenkansen organiseren. (Tijdens plan samenleven organiseerden 135 lokale besturen oefenkansen Nederlands.)

Een goede uitvoering vraagt wel een sterke betrokkenheid van steden, gemeenten en de OCMW's. Zij spelen vandaag al een centrale rol in maatschappelijke integratie, activering en werk, sociale economie en begeleiding op maat.

- **Erken de rol van lokale besturen en OCMW's**

De VVSG vraagt om de rol van lokale besturen en OCMW's explicieter te erkennen en te verankeren in het activeringstraject.

OCMW's hebben als kernopdracht om (equivalent) leefloongerechtigden toe te leiden naar maatschappelijke integratie onder meer via werk en taal. Daarnaast hebben ze nog de regierol op sociale economie en werk. Vanuit deze opdrachten beschikken zij over belangrijke expertise in activering en begeleiding op maat.

In het voorontwerp blijft deze rol onderbelicht. De focus in het voorontwerp ligt vooral op de samenwerking met VDAB en Actiris. De VVSG vraagt om die benadering te verbreden en lokale besturen en OCMW's structureel mee te nemen.

- **Versterk de samenwerking tussen alle actoren**

De VVSG vraagt om een betere afstemming tussen het Agentschap Integratie en Inburgering, VDAB en lokale besturen.

Een geïntegreerde aanpak is nodig om versnippering, dubbele trajecten en overlappende begeleiding te vermijden. Inburgeraars hebben nood aan een coherent traject op maat, met duidelijke afspraken tussen de betrokken partners.

Voorbeelden uit onder meer Antwerpen en Gent tonen dat sterke regie en samenwerking leiden tot betere afstemming en meer maatwerk. Ook in andere steden en gemeenten moet die samenwerking voldoende ruimte en ondersteuning krijgen..

- **Maak duidelijke afspraken over gemeenschappelijke cliënten**

De VVSG vraagt duidelijke afspraken over de begeleiding van cliënten die tegelijk in contact staan met het OCMW, het Agentschap Integratie en Inburgering, VDAB of andere partners.

Die afspraken zijn nodig vóór de opstart van activeringstrajecten door de agentschappen. Zo vermijden we dubbele bevragingen, parallelle trajecten en versnipperde dienstverlening. Dit is zeker belangrijk voor mensen met een complexe ondersteuningsnood, bijvoorbeeld door een combinatie van taalachterstand, sociale kwetsbaarheid, beperkte werkervaring of administratieve drempels.

- **Ondersteun en veranker het project rond geïntegreerde begeleiding**

De VVSG vraagt om het project rond geïntegreerde begeleiding te ondersteunen dat de VVSG recent opstartte met het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering. Dit traject loopt van 2026 tot 2028 en wil komen tot afgestemde en efficiënte dienstverlening, zonder dubbele bevragingen of parallelle trajecten. De VVSG vraagt Vlaanderen om:

- deze proeftuinen actief te ondersteunen;
- de nodige cofinanciering te voorzien;
- de resultaten te benutten in de verdere beleidsontwikkeling;
- succesvolle werkwijzen verder te implementeren.

6.2 Werkgevers krijgen meer ondersteuning

Het voorontwerp voorziet ook in een versterkte ondersteuning van werkgevers die nieuwkomers tewerkstellen. De nadruk ligt op taalverwerving en integratie op de werkvloer.

De bevoegde agentschappen moeten hun expertise over taal- en diversiteitsondersteuning gericht inzetten, afgestemd op de concrete noden van werkgevers. Dat kan via een rechtstreeks aanbod of via gerichte doorverwijzing naar relevante partners.

Taal op de werkvloer is een belangrijke hefboom. Taalcoaching maakt het mogelijk om mensen sneller aan het werk te laten gaan, zonder te wachten tot een bepaald taalniveau volledig bereikt is. Werk biedt inkomen, structuur, sociale contacten en kansen om Nederlands te oefenen in een echte context.

Deze aanpak is niet alleen relevant voor inburgeraars, maar ook voor een bredere groep nieuwkomers en voor mensen die via het OCMW instromen met een taalachterstand.

Advies VVSG

De VVSG ondersteunt de intentie om werkgevers sterker te begeleiden bij de tewerkstelling van nieuwkomers. Werk vormt een cruciale hefboom voor integratie en taalverwerving. Taal leren en werken versterken elkaar, op voorwaarde dat werknemers én werkgevers voldoende ondersteuning krijgen.

- **Versterk de afstemming met lokale besturen**

De VVSG vraagt om de ondersteuning van werkgevers beter af te stemmen met lokale besturen.

Lokale besturen zijn regisseur van het lokale integratiebeleid en spelen ook een belangrijke rol in werk, sociale economie en activering. Die rol moet expliciet meegenomen worden in de verdere uitwerking van het beleid.

Ook lokale besturen zelf zijn werkgever. De VVSG vraagt om hen ook vanuit die rol mee te nemen in de aanpak rond taalcoaching en inclusieve werkvloeren.

- **Zet in op duurzame en inclusieve werkvloeren**

Duurzame activering vraagt meer dan snelle toeleiding naar werk. Nieuwkomers moeten ook aan het werk kunnen blijven en kunnen groeien op de werkvloer.

Daarvoor vraagt de VVSG:

- ondersteuning voor werkgevers en werknemers;
- taalcoaching op de werkvloer;
- samenwerking met lokale partners.

- **Versterk taalcoaching op de werkvloer**

Taalcoaching helpt om taalverwerving en werk beter te combineren. Taalcoaching voorkomt dat mensen moeten kiezen tussen eerst Nederlands leren of snel aan het werk gaan. Zo ondersteunt taalcoaching ook de ambitie om sneller en duurzamer te activeren..

- **Verduidelijk de rol van VDAB**

De VVSG vraagt om de rol en verantwoordelijkheden van VDAB binnen dit kader duidelijk te omschrijven, zodat afstemming en samenwerking op het terrein vlot kunnen verlopen.

6.3 Vlot en duurzaam activeren, graag in samenwerking met lokale besturen

De wijzigingen in het voorontwerp bouwen voort op de beleidslijn 'Naar een vlotte en duurzame activering van inburgeraars'. Met die beleidslijn wil Vlaanderen nieuwkomers sneller en beter laten doorstromen naar de arbeidsmarkt via verschillende sporen.

Deze aanpak bouwt voort op proeftuinen die sinds 2024 worden uitgerold door de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel.

De VVSG ondersteunt de geïntegreerde benadering van activering. Tegelijk stelt ze vast dat de rol van lokale besturen en de VVSG als vertegenwoordiger van die lokale besturen nauwelijks betrokken zijn bij deze geïntegreerde benadering nochtans h..

- **Betrek lokale besturen structureel**

De VVSG vraagt om lokale besturen structureel te betrekken bij de verdere uitrol en evaluatie van het beleid

- **Stem af met het lokaal activeringsbeleid**

De VVSG vraagt om een sterkere afstemming met het lokale activeringsbeleid.

Zonder deze afstemming bestaat het risico dat het Vlaamse beleid onvoldoende aansluit bij de lokale realiteit. Zo gaan kansen verloren om mensen effectief en duurzaam te activeren.

Lokale besturen kennen de lokale arbeidsmarkt, de sociale partners, de welzijnspartners en de drempels waarmee nieuwkomers geconfronteerd worden. Die kennis is nodig om trajecten goed te laten werken.

- **Houd rekening met een brede doelgroep nieuwkomers**

De VVSG vraagt om de doelgroepenbenadering te verruimen. In de praktijk werken lokale besturen en OCMW's met een bredere groep dan alleen verplichte inburgeraars.

Het gaat onder meer over:

- rechthebbende inburgeraars die geen inburgeringstraject volgden;
- verzoekers om internationale bescherming (VIB); subsidiair beschermden (SB)
- oudkomers;
- ex-inburgeraars;
- anderstalige cliënten met een taalachterstand;
- nieuwkomers met een complexe ondersteuningsnood.

Door de actuele versterkte inzet op activering (BWIT) komen OCMW's ook vaker in contact met ex-inburgeraars met een grote taalachterstand. Daarom is het belangrijk dat de Vlaamse beleidslijn niet te eng vertrekt van de verplichte inburgeraar, maar voldoende aansluit bij de bredere realiteit op het terrein.

7. Centralisering van regie en sanctionering

Het voorontwerp kiest voor een vereenvoudigd model waarin de regie en sanctionering van het inburgeringstraject verder worden gecentraliseerd.

Concreet:

- het Agentschap Integratie en Inburgering (EVA) wordt de exclusieve regisseur van het inburgeringstraject;
- het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) wordt de enige sanctionerende instantie.

Deze hervorming vertrekt vanuit de vaststelling dat de huidige regeling, waarbij ook OCMW's en VDAB in beperkte mate betrokken zijn bij regie en sanctionering, volgens Vlaanderen leidt tot inefficiënties en complexiteit.

Standpunt Vlaanderen

(1) “Regie: De situatie waarbij een OCMW of VDAB de regie opneemt over het inburgeringstraject, en bepaalt welke onderdelen van het inburgeringstraject een inburgeraar dient te volgen, komt in de realiteit vrijwel niet voor. Het gaat dan ook over een zeer beperkte groep; voor verplichte inburgeraars of rechthebbende nieuwkomers is het EVA immers de regisseur.

(2) Sanctionering: Vooraleer een inbreukdossier van een verplichte inburgeraar wordt doorgestuurd, moet het EVA nagaan of het dossier naar het Agentschap Binnenlands Bestuur, het OCMW of VDAB moet worden gestuurd. Het gebeurt echter slechts zelden dat er sanctioneringsdossiers moeten worden doorgestuurd naar VDAB of het OCMW. Niettemin is het bepalen naar welke instantie een dossier moet worden doorgestuurd, een tijdsintensief en inefficiënt proces. Onvolledige informatie, waardoor bijkomende navraag bij de betrokken instanties nodig is, kan leiden tot vertragingen. Indien de ingebrekestellingsbrief naar de verkeerde instantie wordt verzonden, dient de volledige procedure opnieuw te worden opgestart. Dit is bijzonder nadelig, aangezien het bij sanctieprocedures essentieel is om snel en doortastend te handelen zodat het inburgeringstraject vlot kan worden hervat en niet de indruk wordt gewekt dat er geen effectieve sanctionering plaatsvindt... /... “

Advies VVSG

De VVSG erkent de doelstelling om de regie en sanctionering te vereenvoudigen en de efficiëntie van het systeem te verhogen. Een duidelijker model kan helpen om procedures sneller en consistent te laten verlopen.

Tegelijk mag centralisering niet betekenen dat de bestaande rol en expertise van lokale besturen en OCMW's uit beeld verdwijnen. Zeker bij gemeenschappelijke cliënten blijft samenwerking noodzakelijk.

Bovendien moet deze hervorming worden bekeken samen met de geplande federale wijzigingen aan de OCMW-dienstverlening voor vreemdelingen. De VVSG vraagt daarom om deze hervorming uit te werken vanuit afgestemde regelgeving, gedeelde verantwoordelijkheid, duidelijke afspraken en sterke gegevensdeling.

- **Stem Vlaamse en federale regelgeving eerst af voor je de regierol en sanctioneringsbevoegdheid wijzigt**

De VVSG vraagt dat Vlaamse en federale regelgeving goed op elkaar worden afgestemd vóór Vlaanderen de regierol inburgering en sanctionering wijzigt.

De geplande federale wijzigingen aan de OCMW-dienstverlening voor vreemdelingen en dan vooral de koppeling van het recht op (equivalent) leefloon aan integratie-inspanningen veranderen de rol van OCMW's in de begeleiding, opvolging en beoordeling van integratie-inspanningen.

Zonder duidelijke afstemming dreigen OCMW's terecht te komen in een complex samenspel van regels. Maatschappelijk werkers moeten immers niet alleen samen met hun cliënten een passend traject uitwerken en opvolgen, maar ook nagaan welk aanbod beschikbaar is, beoordelen of integratie-inspanningen voldoende zijn en inschatten welke gevolgen daaraan verbonden zijn.

De VVSG vraagt daarom afstemming over wie welke rol opneemt, welke informatie wordt gedeeld en hoe die informatie wordt gedeeld waarbij de voorkeur uitgaat naar maximale digitale uitwisseling.

- **Erken de rol van OCMW's voor hun eigen cliënten**

De VVSG vraagt om de rol van lokale besturen, en in het bijzonder OCMW's, expliciet in het decreet te erkennen.

OCMW's zijn vanuit hun opdracht rond maatschappelijke integratie en maatschappelijke dienstverlening de facto regisseur voor hun cliënten. Ze begeleiden mensen richting maatschappelijke participatie en werk, en beschikken over belangrijke expertise in begeleiding op maat.

Die rol wordt nog belangrijker door de geplande federale wijzigingen aan de OCMW-dienstverlening voor vreemdelingen. Voor erkende vluchtelingen, subsidiair beschermden en tijdelijk beschermden wordt OCMW-hulp gekoppeld aan integratie-inspanningen in het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie. Het OCMW zal die integratie-inspanningen moeten bepalen, opvolgen en beoordelen, en kan daar gevolgen aan koppelen voor de hulpverlening.

Dat maakt een goede afstemming met het inburgeringstraject noodzakelijk. OCMW's hebben tijdig en digitaal informatie nodig over het verloop van het inburgeringstraject en over andere integratiedoelen. Alleen zo kunnen ze in elk individueel dossier een correcte en gemotiveerde beslissing nemen.

Lokale besturen staan dicht bij de doelgroep. Ze kennen de hulpvrager, de lokale integratiemogelijkheden en de drempels op het terrein. Ze zijn vaak betrokken bij het participatie- en netwerktraject, bij oefenkansen Nederlands en bij lokale activering. Die nabijheid en expertise moeten ook in een gecentraliseerd model een duidelijke plaats krijgen.

- **Zet in op geïntegreerde begeleiding voor gemeenschappelijke cliënten**

De VVSG vraagt om voor gemeenschappelijke cliënten te werken vanuit geïntegreerde begeleiding tussen het EVA, VDAB en OCMW's. De VVSG verwijst naar het Vlaams Regeerakkoord, waarin geïntegreerde begeleiding als norm wordt vooropgesteld. De VVSG vraagt om deze ambitie consequent door te trekken in de concrete uitwerking van regie en sanctionering, met een sterke betrokkenheid van lokale besturen en OCMW's.

Voor de groep inburgeraars die ook OCMW-cliënt zijn volstaat een louter gecentraliseerd model vanuit Vlaams perspectief niet. OCMW's ondersteunen hen, vaak voor het EVA op verschillende levensdomeinen: taal, werk, inkomen, maatschappelijke participatie, wonen, gezin en welzijn.

Zonder structurele afstemming bestaat het risico op:

- parallele trajecten;
- dubbele bevragingen;
- tegenstrijdige begeleiding.

De VVSG vraagt om de ambitie uit het Vlaams Regeerakkoord rond geïntegreerde begeleiding consequent door te trekken in de uitwerking van regie, trajectopvolging en sanctionering.

- **Maak duidelijke afspraken over trajecten, gegevensdeling en overleg**

De VVSG vraagt om duidelijke afspraken te maken vóór agentschappen trajectopvolging activering, of sanctionering opstarten voor OCMW-cliënten.

Die afspraken moeten bepalen:

- wie welke rol opneemt;
- wie welke informatie registreert;
- hoe partners gegevens delen;
- hoe trajecten op elkaar worden afgestemd;
- hoe conflicten of overlap worden vermeden.

Veel inefficiënties ontstaan vandaag door onvoldoende gegevensdeling tussen betrokken actoren. Een betere en veilige gegevensuitwisseling is nodig om trajecten correct op te volgen, dubbele processen te vermijden en samenwerking te versterken.

De VVSG vraagt daarom structurele overleg- en samenwerkingsmechanismen tussen het EVA en lokale besturen.

- **Vermijd dubbele sanctionering**

De VVSG vraagt expliciet om het risico op dubbele sanctionering te vermijden.

Door de overlap tussen de bevoegdheden van het Agentschap Binnenlands Bestuur en OCMW's moet het principe non bis in idem gerespecteerd blijven: eenzelfde persoon mag niet twee keer gesanctioneerd worden voor dezelfde feiten.

Ook als ABB de enige sanctionerende instantie wordt binnen het inburgeringstraject, blijven afstemming en informatie-uitwisseling met OCMW's noodzakelijk. Zo vermijden we

dat een maatregel binnen het inburgeringstraject botst met een beslissing of begeleiding van het OCMW.

- **Ondersteun en veranker proeftuinen geïntegreerde begeleiding**

De VVSG verwijst naar het lopende initiatief rond geïntegreerde begeleiding dat ze samen met het Agentschap Integratie en Inburgering ontwikkelt.(Cf.supra.)

Deze proeftuinen kunnen helpen om in de praktijk te testen hoe partners beter samenwerken rond gemeenschappelijke cliënten, zonder dubbele bevragingen of parallelle trajecten.

De VVSG vraagt Vlaanderen om:

- deze proeftuinen actief te ondersteunen;
- de nodige cofinanciering te voorzien;
- de resultaten te benutten in de verdere beleidsontwikkeling;
- succesvolle werkwijzen verder te implementeren.

8. Verwerking van persoonsgegevens

Het voorontwerp verduidelijkt en breidt de regels rond gegevensverwerking en gegevensuitwisseling uit. Het beoogt meer transparantie en een betere beleidsopvolging.

Dit gebeurt onder meer via:

- een uitbreiding van de categorieën persoonsgegevens;
- gegevensverwerking in functie van het voortraject en de retributies;
- een versterkte gegevensuitwisseling tussen betrokken actoren;
- een afgestemde aanpak met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Advies VVSG

De VVSG onderschrijft het belang van duidelijke, transparante en juridisch correcte regelgeving rond gegevensverwerking, in overeenstemming met de AVG.

Voor lokale besturen is een vlotte, correcte en werkbare gegevensdeling essentieel, met maximaal gebruik van automatisatie en minimale administratieve lasten.

Tegelijk stelt de VVSG vast dat de bepalingen rond gegevensuitwisseling in het voorontwerp nog onvoldoende uitgewerkt en op bepaalde punten juridisch onduidelijk zijn, wat vragen oproept over de uitvoerbaarheid en toepassing in de praktijk.

- **Verduidelijk de betrokken actoren en terminologie**

De VVSG vraagt om de gebruikte terminologie juridisch correct en eenduidig te maken.

De huidige verwijzing naar "lokale besturen" is onduidelijk, aangezien dit geen rechtspersoon is. Het onderscheid tussen gemeentebestuur en OCMW wordt in de huidige formulering niet consequent gemaakt.

Een duidelijke afbakening van de betrokken actoren is noodzakelijk voor een correcte toepassing.

- **Baken de gegevensopvraging duidelijker af**

De VVSG vraagt om de bevoegdheden inzake gegevensopvraging verder te preciseren en te differentiëren per actor.

Vandaag blijft onduidelijk:

- voor welke organisaties de opvragingsbevoegdheid precies geldt;
- welke gegevens kunnen worden opgevraagd;
- op welk detailniveau;
- en voor welke concrete doeleinden.

Zoals de bepaling momenteel is geformuleerd, lijkt zij te leiden tot een ruime en weinig afgebakende mogelijkheid tot gegevensopvraging. Daarbij rijzen vragen over de toepassing van de principes van doelbinding, proportionaliteit en noodzakelijkheid, zoals vereist door de AVG.

Daarnaast vraagt de VVSG om expliciet aandacht te besteden aan de verhouding met het beroepsgeheim van de OCMW's.

- **Houd rekening met de specifieke opdracht van OCMW's**

De VVSG wijst erop dat het OCMW een hulpverleningsopdracht heeft die fundamenteel verschilt van de trajectbegeleiding van het EVA.

Deels overlappende maar ook duidelijk onderscheiden opdrachten vragen om een zorgvuldige omgang met gegevensuitwisseling. Een te ruime of onduidelijke gegevensopvraging kan:

- de hulpverleningsrelatie onder druk zetten;
- spanningen creëren rond het beroepsgeheim;
- het vertrouwen van cliënten in de dienstverlening aantasten;
- leiden tot interpretatieverschillen en discussies over de rechtsgrond van gegevensuitwisseling (bv. met DPO's).

- **Zorg voor rechtszekerheid en werkbare uitvoering**

De VVSG vraagt om de regels zodanig uit te werken dat zij rechtszeker, toepasbaar en werkbaar is voor alle betrokken actoren.

Duidelijke kaders en afspraken zijn noodzakelijk om zowel correcte gegevensdeling als bescherming van rechten te garanderen.

9. Optimalisering van het inburgeringstraject

Het voorontwerp verduidelijkt en breidt de regels rond gegevensverwerking en gegevensuitwisseling uit. Het wil zo meer transparantie creëren en de beleidsopvolging versterken.

Dat gebeurt onder meer via:

- een uitbreiding van de categorieën persoonsgegevens;
- gegevensverwerking voor het voortraject en de retributies;

- sterkere gegevensuitwisseling tussen betrokken actoren;
- een afstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- de schrapping van de uitstelgrond “werken of studeren”

Advies VVSG

De VVSG onderschrijft het belang van duidelijke, transparante en juridisch correcte regels voor gegevensverwerking, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Voor lokale besturen is vlotte, correcte en werkbare gegevensdeling essentieel. Daarbij moet Vlaanderen maximaal inzetten op automatisering en de administratieve lasten zo beperkt mogelijk houden.

Tegelijk stelt de VVSG vast dat de bepalingen over gegevensuitwisseling in het voorontwerp nog onvoldoende uitgewerkt zijn. Op een aantal punten blijft ook de juridische draagwijdte onduidelijk. Dat roept vragen op over de uitvoerbaarheid en toepassing in de praktijk.

- **Verduidelijk de betrokken actoren en terminologie**

De VVSG vraagt om de gebruikte terminologie juridisch correct en eenduidig te maken. De verwijzing naar “lokale besturen” is te algemeen. “Lokale besturen” zijn geen afzonderlijke rechtspersoon. Het is daarom belangrijk om duidelijk te benoemen of het gaat om het gemeentebestuur, het OCMW of beide.

Een duidelijke afbakening van de betrokken actoren is noodzakelijk om de regels correct toe te passen en verantwoordelijkheden helder te verdelen.

- **Baken de gegevensopvraging duidelijk af**

De VVSG vraagt om de bevoegdheden voor gegevensopvraging verder te preciseren en te differentiëren per actor.

Vandaag blijft onduidelijk:

- voor welke organisaties de opvragingsbevoegdheid precies geldt;
- welke gegevens opgevraagd kunnen worden;
- op welk detailniveau gegevens gedeeld worden;
- voor welke concrete doeleinden de gegevens gebruikt mogen worden.

Zoals de bepaling nu geformuleerd is, lijkt ze een ruime en weinig afgebakende mogelijkheid tot gegevensopvraging te creëren. Dat roept vragen op over doelbinding, proportionaliteit en noodzakelijkheid, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming vereist.

De VVSG vraagt daarom om per actor duidelijk te bepalen welke gegevens nodig zijn, voor welk doel en op welke rechtsgrond.

- **Houd rekening met de opdracht en het beroepsgeheim van OCMW's**

De VVSG wijst erop dat OCMW's een hulpverleningsopdracht hebben. Die opdracht verschilt fundamenteel van de trajectbegeleiding binnen het inburgeringstraject.

Sommige opdrachten overlappen, maar ze vallen niet samen. Daarom vraagt gegevensuitwisseling met OCMW's om een zorgvuldig kader. Een te ruime of onduidelijke gegevensopvraging kan:

- de hulpverleningsrelatie onder druk zetten;
- spanningen creëren rond het beroepsgeheim;
- het vertrouwen van cliënten in de dienstverlening aantasten;
- leiden tot interpretatieverschillen over de rechtsgrond voor gegevensdeling, bijvoorbeeld met functionarissen voor gegevensbescherming.

De VVSG vraagt daarom om expliciet te verduidelijken hoe de gegevensuitwisseling zich verhoudt tot het beroepsgeheim van OCMW's.

- **Zorg voor een werkbare uitvoering met zo weinig mogelijk registratielast**

De VVSG vraagt om de regeling ook praktisch werkbaar te maken voor alle betrokken actoren.

Lokale besturen en OCMW's mogen niet geconfronteerd worden met extra registratielast, dubbele gegevensstromen of onduidelijke verantwoordelijkheden. Dat geldt in het bijzonder voor de verplichte integratie-inspanningen in het kader van het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie voor erkende vluchtelingen, subsidiair beschermden en tijdelijk beschermden. OCMW's hebben tijdige, correcte en bruikbare informatie nodig om die integratie-inspanningen op te volgen en elk individueel dossier goed te beoordelen. Een werkbare regeling vraagt om één duidelijke aanpak, met zo veel mogelijk automatische gegevensdeling, veilige gegevensuitwisseling en minimale administratieve lasten voor OCMW's

- **Verduidelijk de praktische uitvoering van de versnelde opstart**

De VVSG vraagt om de praktische uitwerking van de versnelde opstart verder te verduidelijken. De VVSG heeft vragen over de afdwingbaarheid van deze termijn en over de gevolgen wanneer de termijn in de praktijk niet gehaald wordt. Het moet duidelijk zijn wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe partners omgaan met situaties waarin een snelle opstart niet mogelijk blijkt.

Zonder duidelijke afspraken dreigt de versnelde opstart nieuwe knelpunten te creëren in plaats van bestaande drempels weg te werken.

10. Aandachtspunten voor verdere beleidsontwikkeling

Het voorontwerp zet belangrijke stappen in het integratie- en inburgeringsbeleid. Tegelijk blijven er enkele onderbelichte uitdagingen die verdere beleidsontwikkeling vragen.

De VVSG vraagt om deze aandachtspunten mee te nemen in de verdere uitwerking, uitvoering en evaluatie van het beleid. Deze aandachtspunten maakten ook deel uit van het VVSG memorandum en ook bij de Vlaamse decentralisatie-oefening van de vorige Vlaamse regering waren er intenties om dit verder uit te werken.

1. Versterk de link tussen ‘Vlaams’ inburgeringsbeleid en ‘lokaal’ onthaalbeleid

De VVSG stelt vast dat het Vlaamse inburgeringsbeleid maar een deel van de nieuwkomers bereikt. In de praktijk nemen lokale besturen een bredere rol op. Zij richten zich op een diverse groep nieuwkomers en anderstaligen, ruimer dan de doelgroep van het inburgeringstraject.

Het gaat onder meer over:

- rechthebbende inburgeraars, zoals EU-arbeidsmigranten;
- verplichte inburgeraars;
- verzoekers om internationale bescherming;
- erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden;
- oudkomers en andere anderstaligen.

Lokale besturen zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor vragen over wonen, werk, onderwijs, taal, zorg en vrije tijd. Zij zien daardoor goed waar nieuwkomers drempels ervaren en waar beleid of dienstverlening niet op elkaar aansluit.

De VVSG vraagt daarom om sterker te werken aan een geïntegreerd nieuwkomersbeleid, met aandacht voor het volledige traject dat nieuwkomers doorlopen. Een bredere beleids- en evaluatieoefening kan daarbij helpen. Denk aan een klantenreis in verschillende types gemeenten om drempels, hiaten en noden beter in kaart te brengen..

2. Evalueer het participatie- en netwerktraject met oog voor beleidsbijsturing

De VVSG stelt vast dat het participatie- en netwerktraject geen specifieke aandacht krijgt in het voorontwerp, hoewel het sinds 2023 de vierde pijler van het inburgeringstraject is. Nochtans hangt dit traject sterk samen met andere voorgestelde maatregelen, zoals oefenkansen Nederlands, activering en participatie aan de samenleving.

Vandaag loopt het participatie- en netwerktraject via regionale samenwerkingen, ondersteund door twee tijdelijke projectsubsidies (met op vandaag een andere looptijd).

Op het terrein blijven er belangrijke uitdagingen bestaan rond:

- de toeleiding van inburgeraars;
- de rolverdeling tussen betrokken actoren;
- de afstemming met lokale en regionale initiatieven;
- structurele financiering voor het ontsluiten van aanbod.

De Vlaamse overheid gaf dit jaar ook de opdracht voor een impactevaluatie op de inburgeraar. De VVSG vraagt om ook de governance te evalueren. Daarbij moet Vlaanderen kijken naar de samenwerking, de rolverdeling, de financiering en de knelpunten die lokale besturen en partners op het terrein ervaren.

De resultaten van die evaluatie moeten leiden tot duidelijke beleidskeuzes over de toekomst van het participatie- en netwerktraject.

3. Voorzie structurele financiële ondersteuning voor lokaal integratiebeleid

Het voorontwerp bevat geen expliciete bepalingen over de rol en ondersteuning van lokale besturen, terwijl Vlaanderen deze regierol in het integratiebeleid heeft bekrachtigd. In de praktijk werken lokale besturen in uiteenlopende omstandigheden. Hun schaal, capaciteit, bestuurskracht en lokale noden verschillen sterk. Tegelijk groeit de afhankelijkheid van tijdelijke projectmiddelen en ondersteuning via externe organisaties. Bovendien lopen verschillende financierings- en ondersteuninginstrumenten af tegen 2028 en 2029. Daardoor ontstaat een spanningsveld: lokale besturen behouden de regie, maar krijgen geen voorspelbare ondersteuning om die rol duurzaam op te nemen. Dat bemoeilijkt de uitbouw van een sterk lokaal integratiebeleid. Lokale besturen hebben nood aan stabiliteit om partnerschappen op te bouwen, aanbod te ontsluiten en expertise te behouden.

De VVSG vraagt daarom:

- een langetermijnvisie op lokaal integratiebeleid;
- structurele financiering voor lokale regie en basiswerking;
- projectmiddelen voor innovatie, experiment en tijdelijke versterking;
- duidelijkheid over de financiering na 2028.

4. Evalueer de rol van het Agentschap Integratie en Inburgering

De VVSG stelt vast dat de ondersteuning door het Agentschap Integratie en Inburgering niet altijd aansluit bij de noden van lokale besturen. Die noden verschillen sterk naargelang schaal, context, bestuurskracht en lokale uitdagingen.

Bij de hertekening van de kernrollen van de participatieorganisatie verwijst de Vlaamse regering naar de gewijzigde maatschappelijke uitdagingen voor lokale besturen die de voorbije jaren sterk veranderden. De VVSG vraagt om dezelfde redenering ook toe te passen op de ondersteuning door het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering. Ook die ondersteuning moet mee evolueren met de veranderende lokale realiteit. Lokale besturen hebben nood aan een meer vraaggestuurde, gedifferentieerde en praktijkgerichte ondersteuning. Dat sluit ook aan bij de afspraken uit de decentralisatieoefening van de vorige Vlaamse Regering.

De VVSG vraagt daarbij bijzondere aandacht voor een sterkere lokale verankering van de medewerkers van het Agentschap Integratie en Inburgering. De huidige, te centralistische werking, maakt het moeilijk om voldoende maatwerk te bieden. Net dat lokaal afgestemde maatwerk kan een veel groter verschil maken voor inburgering en integratie op het terrein.

De VVSG vraagt daarom om het ondersteuningsmodel in zijn geheel te evalueren en verder te ontwikkelen, met aandacht voor:

- de kwaliteit en meerwaarde van de ondersteuning;
- de aansluiting bij de noden van verschillende types lokale besturen;
- de complementariteit tussen Vlaamse ondersteuning en lokale regie;

- de samenwerking tussen lokale besturen, het Agentschap Integratie en Inburgering en andere partners;
- de ruimte voor maatwerk en vraaggestuurde ondersteuning;
- de lokale verankering van medewerkers van het Agentschap Integratie en Inburgering.

Een beter afgestemde ondersteuning versterkt lokale besturen in hun regierol en draagt bij aan een toekomstgericht integratiebeleid